

Stenogrammid

XIII Riigikogu, V Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 08.03.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 E-valimised

2. 13:14 Kohanimenõukogu seisukohtadega arvestamine

3. 13:26 Ettevõtluskeskkond

4. 13:42 Kaitseväelaste ja Kaitseväe töötajate piirarv

5. 13:53 Tartu Agroga seotud võimalik ebaseaduslik riigiabi

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Ilusat naistepäeva kõigile! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Hetkel registreeris oma kohaloleku täiskogul 43 Riigikogu liiget. Valitsusliikmetest on infotunnis peaminister Jüri Ratas, kaitseminister Margus Tsahkna ja riigihalduse minister Mihhail Korb. Eile esitatud soovidest tulenevalt annan nii küsijale kui ka kogu saalile võimaluse esitada iga teema arutelul kaks lisaküsimust.

---

1. 13:01 E-valimised

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Jaak Madison ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:01 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea peaminister, head naistepäeva kõigile teie valitsuskabineti naisliikmetele! Minu küsimus ei puuduta aga mitte tänast ilusat päeva, vaid hoopis e-hääletust. Kui ma õigesti mäletan, siis 2015. aasta kevadel võttis Keskerakonna volikogu vastu otsuse, et nad ei toeta e-hääletamise süsteemi. Me kõik siin saalis teame, et see on olnud Keskerakonna üks lipukirju väga palju aastaid. Teie erakond on kritiseerinud e-hääletamise süsteemi ja on taotlenud selle tühistamist. Paar päeva tagasi saime aga teie sõnavõtust meedias kuulda, et teie ei ole mitte kunagi lubanud e-hääletuse tühistamist. Minu küsimus on, mis hetkest on Keskerakond oma seisukohta muutnud ja millest ajendatult ta seda on teinud. Teiseks, kas te ei ole mitte Keskerakonna esimees, kes peaks esindama erakonna seisukohti, mitte andma isiklikke lubadusi?

13:02 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Auväärt Riigikogu liikmed ja hea küsija! Lubage ka minul kõige kaunimatele Riigikogu liikmetele, austatud naisterahvastele, ja headele külalistele soovida kõigepealt ilusat naistepäeva. Ma tänan küsimuse eest! See on väga tõsine teema. Teie küsimus koosnes mitmest osast, ma alustan selle lõpust. Ma väga loodan ja annaks ka jumal, et meil igapäev ikka oleks omaenda mõtlemine alles. Hoolimata sellest, kui isegi kellegi pinginaaber siin Riigikogus on fraktsiooni esimees – kui näiteks on selline juhtum –, loodan ma, et meil kõigil on oma isiklik mõtlemine alles. Me lähume sellest, mis on oluline Eesti inimestele ja Eesti riigile, ning me püüame iga päev ka õppida ning

targemaks ja paremaks saada.

Te küsisite Keskerakonna volikogu otsuse kohta. Ma vaatasin selle täna hommikul korra veel üle. See otsus tehti 11. aprillil 2015. Keskerakonna volikogu on kiitnud väga paljusid e-lahendusi, mis Eestis kasutusel on. Ma ei hakka neist pikemalt rääkima, ma lihtsalt markeerin üle. Toon näiteks digiretseptid, mis on muutnud ravimid inimestele palju kiiremini, operatiivsemalt ja mugavamalt kättesaadavaks, e-maksuameti, mis minu meelest on teinud väga head tööd (seda me näeme ju kõik, kui me tuludeklaratsiooni täidame), samuti pankade e-lahendused. Kui tulla e-valimiste juurde, siis on tõesti olemas otsus, et Keskerakond ei toeta e-valimisi ja arvab, et nende turvalisust tuleb parandada. Ma olen täielikult nõus selle mõttega, et igasugused küberriskid tuleb muuta nii minimaalseks kui võimalik.

13:04 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, täpsustav küsimus, palun!

13:04 Jaak Madison

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea peaminister! Loomulikult, isiklik mõtlemine on elementaarne, see on omaette väärtus, mis peab säilima. Te teate Keskerakonna esimehena samas väga hästi, et volikogu otsused on teatud ametipositsioonidel siiski kohustuslikud, neid peab esindama ja kaitsma ka siin saalis. Seega, teie peaksite erakonna esimehena kindlasti järgima volikogu otsust. Mis puudutab teie juttu e-haigekassast ja e-maksuametist, siis see on samasugune demagoogia nagu see, mida rääkis Reformierakond. Me räägime siiski valimistest, mis on põhiseadusega väga selgelt kindlaks määratud. Põhiseadusest tulenevalt peavad valimised olema salajased. Kuidas on tagatud, et e-hääletus on salajane?

13:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Selle küsimusega me jõuame küll päris ühele poole joont. Tõesti on vaja tagada, et e-valimised oleksid salajased, põhiseaduspärased, üldised, ühetaolised jne. Aga ma arvan, et siin me saame iga päev midagi parandada, et muuta e-valimisi turvalisemaks. Viimasel ajal on olnud näiteid nii USA-s, aga ka siin Eestis, et kui on hääletatud, ütleme, võrgu või listi abil, siis see ei ole olnud piisavalt turvaline. Ma arvan, et me oleme kõik ühel seisukohal, et neid hääletusi tuleb muuta turvalisemaks. Küberkaitse peab küberriskidest alati sammu-paar ees olema. Te küsisite selle kohta, mida me saame koos teha. Igasugused süsteemid peavad erinevatele rünnakutele vastu pidama. Me peame ise proaktiivselt katsetama, kas need süsteemid peavad küberrünnakutele vastu või ei. Väga oluline on siin ka rahvusvaheline koostöö ning meie riigisisene koostöö. Ma arvan, et just küberkaitses on Eesti astunud väga tugevalt edasi ja seetõttu me oleme olnud paljuski eeskäijad, kujundades rahvusvahelist küberkaitsekeskust ja küberkaitse suundi.

13:06 Esimees Eiki Nestor

Jaak Madison, teine täpsustav küsimus, palun!

13:07 Jaak Madison

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Mul on väga hea meel, et te tõite küberturvalisusest rääkides sisse ka teiste riikidega tehtava koostöö vajalikkuse teema. Palun tooge näiteks mõni riik, kellega me saaksime e-hääletuse arendamisel teha heal tasemel koostööd, ehk tooge mõni näide riikide kohta, kus on samamoodi nagu Eestis võimaldatud valimistel digitaalselt hääletada.

13:07 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! See küsimus, ma arvan, on seotud Eesti eesistumise prioriteetidega. Nendest üks on väga selge – digitaalne lähenemine. Siin on meil üks suur soov. Ma arvan, et Eesti riigis on üks hea lahendus, mis meil igal ajal on taskus ja mida me kasutame üsna usinasti iga päev. See on ID-kaart. Me soovime, et ID-kaardil põhinev süsteem täiustuks, nii et me suudaksime väga paljudes korralduslikes asjades muuta otsuste tegemise mugavamaks ja operatiivsemaks, nii et see ei oleks mitte ainult Eesti riigi asi, vaid oleks ka rahvusvaheline asi, mis toimiks eri riikide vahel. Mul on hea meel, et eile tuli väga positiivne uudis Soome Vabariigist, kus Eesti Vabariigi president ja tema Soome ametikaaslane allkirjastasid järjekordse sammu X-tee ja e-teenuste arendamisel.

Teie küsimus oli veel selle kohta, missugused riigid selle teema vastu huvi tunnevad. Ma usun, et siin auväärt Riigikogus, kus käib väga palju välisdelegatsioonid ja rahvusvahelisi koostööpartnereid – kindlasti käib neid ka valitsuses –, on alati üks teemasid, mille kohta küsitakse, kogu see e-valimiste ja e-teenuste teema, see, kuidas Eesti riik on suutnud neid asju praegusele tasemele viia ja kas meilt oleks võimalik saada häid kogemusi. Eesti jagab neid kogemusi hea meelega meie koostööpartneritele ja kõigile nendele, kes huvi tunnevad.

13:09 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:09 Urmas Kruuse

Aitäh, austatud istungi juhataja! Hea peaminister, kuidas te kommenteerite Jaanus Karilaidi eile väljaöeldud mõtet, et valimistel e-hääletuse periood lüheneb? Kas vastab tõele, et te kavatsete lühendada aega, millal inimestel on võimalik e-hääletada? Mis on selle põhjus ning kuidas see teie arvates võiks ja saaks haakuda Eesti e-riigi kuvandiga? Ükskõik millises maailma nurgas me ka ei käi, me näeme, et meie kuvand e-riigina on ääretult positiivne.

13:09 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma arvan, et teie ja minu ühine soov on ju see, et järjest rohkem ja rohkem Eesti inimesi võtaks osa valimistest, olgu need siis kohaliku omavalitsuse valimised, Riigikogu valimised või Euroopa Parlamendi valimised. Toon siin lihtsalt mõne näite arvude keeles: kui 2005. aastal hääletas elektrooniliselt alla 2% kõigist hääletanutest, siis 2013. aastal hääletas elektrooniliselt 21% ja viimastel Riigikogu valimistel juba üle 30% kõigist nendest inimestest, kes hääletamisest osa võtsid. Koalitsioon on kokku leppinud, et e-valimised jäävad, need ei kao. Meie arvates, kõigi koalitsioonipartnerite arvates on kogu valimisprotseduuris, sh e-hääletamise teel valimise korral, ülioluline ikkagi just turvalisuse aspekt. Ühelt poolt on see oluline indiviidi seisukohast, teiselt poolt on see oluline nendesamade küberrünnakute vastu seismise seisukohast, mille kohta küsis Riigikogu liige härra Madison. Kas e-hääletuse periood võib lüheneda? Praegu on ju ette nähtud, et enne valimispäeva on eelvalimised. Kuuendast kuni neljanda päevani enne valimispäeva toimub hääletamine elukohajärgses valimisjaoskonnas ja kümnest kuni seitsmenda päevani maakonnakeskuse jaoskonnas, kus kõik hääletada saavad. Tõsi, kõne all on olnud see, et tuleks muuta valimised ühetaolisemaks, rohkem sarnaseks ka kampaania mõttes, aga kordagi ei ole räägitud näiteks sellest, et kaotada e-valimised ära kuuendal, viiendal või neljandal päeval.

13:11 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:11 Martin Helme

Aitäh, härra spiiker! Lugupeetud peaminister! Ma siiski täpsustan. Meie kõigi soov ei ole, et võimalikult paljud inimesed valimistest osa võtaksid, vaid me soovime, et võimalikult paljud inimesed saaksid aru, mille poolt või vastu nad valimistel hääletavad. Just sellepärast me teid täna siin ka grillime. Mulle on küll nende saja päeva jooksul selgeks saanud, et Keskerakonna seisukoht sõltub tema istekohast. Kui oldi opositsioonis, siis oli teil üks arvamus e-valimiste kohta, aga nüüd koalitsioonis või valitsuses olles on teil teine arvamus. Me rääkisime siin turvalisusest. Kõige olulisem on ikka see, et valimistulemus oleks vaadeldav ja kontrollitav. Usaldada ei tule mitte seda, kui keegi ütleb, et uskuge meid, me lugesime hääled õigesti kokku, vaid peab olema võimalik minna ja vaadata, et hääled ongi õigesti kokku loetud. Kuidas see aja lühendamise parandab kontrollitavust, just konkreetset e-valimiste puhul, või kas on mingeid muid kontrollitavuse parandamise meetmeid plaanis juurde tuua?

13:12 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh selle küsimuse eest! Te olete kindlasti osav poliitik, Martin Helme, aga mina küll ei võta seda grillimisena. Vastupidi, minu meelest on siin väga oluline keskustelu ja diskussioon e-valimiste teemal. Minu arvates me oleme täiesti ühel poolel: valimised tuleb teha turvalisemaks ja saavutada see, nagu te juba ütlesite, et kontrollimehhanism igal juhul paraneks. Mida võiks teha ja mida võiks kaaluda? See on

loomulikult juba Riigikogu otsus. Aga on näiteks üks võimalus, mis, muide, kehtis nii 2005. aasta kohalikel kui ka 2007. aasta Riigikogu valimistel. See puudutas valimispäeva, seda põhipäeva, pühapäeva. Isiklikult ütlen ma ka nii, et valimispäev, kui pannakse pidulikult riidesse, on nagu pidupäev. Siis minnakse hääletama ja osaletakse tõsiselt, ma ütlesin, mitte esindusdemokraatias, vaid just osalusdemokraatias, mis on, ma arvan, palju-palju olulisem. Aga võiks kaaluda, et valimispäeval oleks näiteks õigus oma antud e-häält üle hääletada. See oleks üks võimalus, kuidas süsteemi kontrollitavamaks muuta. Nagu ma ütlesin, selline süsteem kehtis nii 2005. kui ka 2007. aasta valimistel.

13:14 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

2. 13:14 Kohanimenõukogu seisukohtadega arvestamine

13:14 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on riigihalduse ministrile Mihhail Korbile. Andres Herkel, palun!

13:14 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Ma loodan, et te nõustute minuga, et kohanimenõukogu teeb väga head eksperditööd. Võib-olla on mõnikord selgusetust tekitanud see, et oma soovitusel ühinevate valdade nimede kohta on ta andnud mitmeastmelisena, et on esimene, teine, kolmas ja neljas valik. Vallavolikogud valikut tehes sageli kõigepealt välistavad olemasolevad nimed, mis tihti on parimad, ja valivad välja just selle kolmanda-neljanda, öeldes, et seda ju ei keelatud. See on minu arvates tekitanud päris palju segadust. Kas haldusreformi järgmistes etappides on Vabariigi Valitsusel võimalusi kohanimenõukogu seisukohtadega paremini arvestada, et põlised kihelkonnanimed meie kaardilt ei kaoks ega asenduks ilmakaartele viitavate neutraalnimedega?

13:15 Riigihalduse minister Mihhail Korb

Lugupeetud Riigikogu liikmed! Lugupeetud küsija, tänan teid küsimuse eest! Tõesti, haldusreformi käigus tegi kohanimenõukogu väga head ja tublit tööd. Ta nõustas kõiki ühinevaid omavalitsusi ja esitas neile oma soovitusel, selleks et välja valitaks kõige parem nimi. Selle protsessi käigus tekkis erimeelsusi kohanimenõukogu ja omavalitsuste vahel, mis väljendusid selles, et nõukogu ei kiitnud heaks mõne omavalitsuse valitud nime. Nii oli seitsmel juhul. Kõiki neid seitset juhtumit käsitles oma istungil ka Vabariigi Valitsus, kes kaks korda arutas kohanimenõukogu ettepanekuid ja tegi oma otsused. Viiel juhul nõukogu arvamusel arvestati ja tema pakutud nimed kinnitati, kahel juhul jäädigi valla pakutud nime juurde.

13:17 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:17 Andres Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Ma lähen konkreetseks. Meil oli äsja kohtumine kohanimenõukogu inimestega ja seal selgus, et muresid on palju. Võib-olla kõige markantsemad näited on Lääneranna valla nimi, ka küsimus, kas jääb Võnnu või Kastre vald, ja samuti Mulgi valla nimi, mis kohanimenõukogu arvates on eksitav – see ongi eksitav –, sest Mulgimaa territoorium ei kattu sugugi selle tekkiva omavalitsuse territooriumiga. Kas siin on lootust paremat tulemust saada?

13:17 Riigihalduse minister Mihhail Korb

Aitäh küsimuse eest! Praegu on nende omavalitsuste nimed, mille kohta te küsisite, kinnitatud. Kui jagada kohanimenõukogu arvamus kolmeks rühmaks, siis võib kõigepealt välja tuua ühe suure rühma: need on omavalitsuste valitud nimed, mille nimenõukogu heaks kiitis. Teise rühma võib paigutada nimed, mis kohanimenõukogu arvates ei olnud kõige paremini sobivad, aga ta ei olnud ka nende vastu. Kolmanda rühmana võib välja tuua nimed, millele nõukogu oli piltlikult öeldes totaalselt vastu. Vabariigi Valitsuses käiski arutelu ainult nende seitsme nime üle.

Need nimed, mis kuulusid esimesse või teise rühma, st nimenõukogu seisukohalt olid need kas sobivad või osaliselt sobivad, kiitis Vabariigi Valitsus heaks. Lääneranna valla nime paigutaksin ma teise rühma. Kohanimenõukogu arvas, et see ei ole kõige parem valik, kuna valla nimi ei näita täpselt, kus vald paikneb vms. Ainukene nimi, mille üle käis tõesti diskussioon ja mis kuulus nn mittelubatud või mittekooskõlastatud nimede hulka, oli Mulgi valla nimi. Leiti, et nimekomisjoni pakutud nimed on liiga keerulised. Teine põhjus, miks kohanimenõukogu arvamusega ei arvestatud, oli see, et elanike arvates probleem puudus.

13:20 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Palun ministril küsimusele vastata kahe minuti jooksul! Andres Herkel, teine täpsustav küsimus, palun!

13:20 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Miks me teeme nii halba reformi, et me ei võta kuulda eksperte, kui see on äärmiselt vajalik? Me võime minna ju ka nii kaugele, et õigekeelsusreegleid hakkab kehtestama mõni volikogu või minister, aga see ei oleks eriti arukas tee. 1938. aasta reformi ajal talitati mõnevõrra targemini. Kas te olete neid kahte reformi nimede panemise seisukohalt võrrelnud? Milliseid õpetlikke järeldusi me võiksime selle põhjal teha?

13:20 Riigihalduse minister Mihhail Korb

Aitäh! Ajaloos nii kaugele minevat analüüsi tehtud pole. Valitsuse esimene prioriteet oli arvestada volikogus kokkulepitud nime. Teiseks arvestati kindlasti ka kohanimenõukogu arvamusega. Ma ei saa kindlasti nõus olla sellega, nagu kohanimenõukogu otsustega ei oleks arvestatud ega nende ettepanekute kohaselt otsuseid tehtud. Viiel juhul, kui omavalitsuste pakutud nimed ei sobinud hea tavaga ega ajalooliste märgiste või teiste tunnusmärkidega, kohanimenõukogu arvamusega täiesti arvestati. Ka valitsus tegi küsitlusi nendes kohtades, kus ta vajab lisainformatsiooni. Näiteks võib nimetada Setumaa küsitlust, mille abil valitsus tahtis teada saada, kas inimestel on tõesti soov, et tekiks Setomaa vald. Vabariigi Valitsus ministeeriumiga eesotsas korraldas küsitluse ja tegi küsitluse tulemuse põhjal oma otsuse ja ettepaneku Setomaa valla moodustamiseks.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:22 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea minister! Kui tekkiva omavalitsuse osapooled soovivad praegu kehtivat nime muuta, siis mis on see viimane tärmin, millal saab selle ettepanekuga valitsuse poole pöörduda?

13:23 Riigihalduse minister Mihhail Korb

Austatud küsija! Sellist täpset tähtaega ei ole minu arvates kuskil kindlaks määratud või ette kirjutatud. Ma arvan, et iga ühinemise puhul käsitletakse ühinevate valdade ajalugu ning arvestatakse nende enda soovi ja nimekomisjoni arvamusega. Paraku on nimeküsimus tõesti üks emotsionaalsemaid probleeme, mis haldusreformi käigus on tekkinud. Aga kahjuks on väga raske tuua välja objektiivseid argumente ühe või teise nime kasuks või kahjuks, sest nime panek on tunnetuslik küsimus ja mis ei sobi ühele, see sobib teisele. Iga uue valla sünni juures on väga palju osapooli. Piltlikult öeldes, kui kogu vallaga valida lapsele nime, siis kindlasti ei saa kõik selle nimega rahul olla. Ma arvan, et siin on mitmeid aspekte, mida tuleb kaaluda, aga ma veel kord kinnitan, et kohanimenõukogu arvamus on valitsusele väga oluline, nende inimeste arvamusega arvestatakse ja kindlasti ei tehta neid otsuseid kergekäeliselt ega pealiskaudselt.

13:24 Esimees Eiki Nestor

Krista Aru, palun!

13:24 Krista Aru

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Te just äsja ütlesite, et kohanimenõukogu soovitude ja otsustega arvestatakse. Sellest tulenevalt ma küsingi. Kihelkonna kultuurilooline nimi on Võnnu. Kohanimenõukogu soovitas Võnnu nime kindlasti alles jätta, kuid valitsus leidis, et Kastre on parem, sest ühinevad vallad valisid Kastre nime. Kas ja kuivõrd me nimede üle otsustades ikkagi arvestame selle nõukogu arvamusega, kuhu kuuluvad spetsialistid, kes tunnevad kultuurilugu ja meie rahvapärimust ning teavad kõiki traditsioone?

13:25 Riigihalduse minister Mihhail Korb

Aitäh küsimuse eest! Ma tulen jälle nende kolme rühma juurde, kuhu ma nimed grupeerisin. Kordan veel, et esimeses rühmas on nimed, mille kohanimenõukogu heaks kiitis, teises rühmas on nimed, mille kohta nõukogul olid paremad ettepanekud, aga ta ei olnud ka nende nimede vastu, ning kolmandas rühmas on nimed, millele kohanimenõukogu oli täiesti vastu. Kastre valla kohta nõukogu tõesti leidis, et see teine nimi on parem, aga ka Kastre nimele kohanimenõukogu vastu ei olnud. Nõukogu ütles, et Kastre valla nimi võiks ju olla, aga on ka paremaid variante. Kuna kohanimenõukogu ei öelnud resoluutselt, et nad on selle nime vastu, nii nagu nad olid teinud seitsme nime puhul, siis valitsus otsustas järgida volikogude ettepanekut ja kinnitas Kastre nime.

13:26 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

3. 13:26 Ettevõtluskeskkond

13:26 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Hanno Pevkur, palun!

13:26 Hanno Pevkur

Aitäh! Austatud peaminister! Reformierakond on alati seisnud selle eest, et Eesti ettevõtluskeskkond oleks toimiv ning maksukeskkond toetaks ettevõtluskeskkonda. Vaadates teie juhitava valitsuse viimaseid või õigemini esimesi samme – ma pean silmas maksukobara läbisurumist ning selle sees ja varjus ka gaasiaktsiisi ja alkoholiaktsiisi tõstmist –, näeme, et need kindlasti ettevõtluskeskkonda halvendavad. Õiguskantsler on öelnud, et alkoholiaktsiisi muutmine võib olla põhiseadusega vastuolus, ja sellest tulenevalt on ta teinud Riigikogule ettepaneku see põhiseadusvastasus lõpetada. Milline on peaministri seisukoht, kas nimetatud punkt on põhiseadusega vastuolus või mitte?

13:27 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu, hea küsija! Te alustasite oma küsimust tõdemusest, et Reformierakond on alati seisnud ettevõtluskeskkonna hea käekäigu eest. Ma julgen öelda, et praegune valitsus teeb sedasama. Nii et õige suund siin on paluda teie käest head koostööd ja häid ettepanekuid. Ettevõtluskeskkond loob töökohti ja Eestile paremat võimekust. Te ütlesite "viimased sammud" ja siis te parandasite, et need olid ikka esimesed sammud. Selles mõttes on teil õigus, et ettevõtluskeskkonna paremaks muutmisel teeb praegune valitsus oma esimesi samme ja palju on veel ees.

Nüüd räägin alkoholiaktsiisist ja üldse aktsiisipoliitikast ning ettevõtluskeskkonna parandamisest. Konkreetne näide on diislikütuse aktsiisi tõus, mis järgmise aasta alguses pidi tulema ja mis väga paljudes ettevõtjates pahameelt tekitas. Täna võib öelda, et valitsus on selle tõusu ära jätnud. Või majutusasutuste käibemaksu määr, mis pidi selle aasta alguses tõusma 14%-le. Praegune valitsus on öelnud, et majutus on oluline ettevõtlus- ja majandussektor ning me tahame, et turistid siia tuleksid ning Eesti inimesed saaksid rohkem tööd ja kindlustunnet. Selle tõusu me jätame ära, käibemaks ei ole edaspidi 14%, vaid on 9%. Alkoholiaktsiisi kohta ma ütlen, et minu meelest on nii õiguskantsler kui ka väga paljud riigiõiguse spetsialistid öelnud tegelikult ühte: on vaja õigusselgust. Ma arvan, et kui õigusselgust saab kohtutee abil, siis see ei ole üldse halb. Õigusselgus on meile kõikidele väga oluline.

13:29 Esimees Eiki Nestor

Taavi Rõivas, palun!

13:29 Taavi Rõivas

Aitäh! Mina usun ka, et kui riiki ja ettevõtluskeskkonda juhtides võetakse maksuseadusi vastu ilma igasuguse eelhoiatuse ja ka seaduses olevaid tähtaegasid eirates, siis ei ole see mitte ainult küsimus põhiseaduslikust debatist – selle teema pidigi õiguskantsler tõstatama, see oli väga õige –, vaid see on ka küsimus ettevõtluskeskkonna usaldusväärsest. Ma näen, et riik, mis oli siis, kui teie peaministriks saite, majandusvabaduse poolest kuues riik kogu maailmas, võib saada väga tugeva hoobi selliste sammude tõttu, mis ettevõtluskeskkonda ootamatult halvendavad. Ma loodan oma küsimusele saada informatsioonilist vastust. Ma tõesti tahan teada, mis on saanud teie plaanist kehtestada automaks. Te justkui ütlesite, et te loobute sellest, aga on ka öeldud, et see on uuesti päevakorral. Mis automaksust on saanud? Kas see tuleb või ei tule?

13:30 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma ei tea, kas see oli teil ekslik sõnakasutus. Ma usun muidugi, et mitte. Aga ma arvan, et riik ettevõtluskeskkonda juhtida ei saagi. Ettevõtluskeskkonda juhivad ikkagi ettevõtjad ise. Ma väga loodan, et Eesti riik ei hakka kunagi ettevõtluskeskkonnale mingeid samme ette kirjutama. Mida saab riik teha? Minu arvates saab riik luua hea raamistik, kindla aluspõhja. Riik saab teha kõik selleks, et oleks piisavalt häid spetsialiste, olgu siis kutsekooli või ülikooli tasandil. Minu meelest on oluline ikkagi see, et ettevõtluskeskkonna ja riigi vahel toimuks tõsine diskussioon ja koostöö, mitte see, et riik peaks hakkama ettevõtjatele midagi ette kirjutama.

Aga nüüd teie küsimus automaksu kohta. Jah, valitsus ütles välja, et analüüsideks ei jäänud piisavalt aega, seda aega oli liiga vähe. Mis puudutab käesoleva aasta eelarvet, siis me võtame selle ettepaneku tagasi. Valitsus ütles midagi veel, oli teie väide. Jah, ta ütles väga kindlalt, et see tuleb läbi mõelda. Nii nagu Eestimaal kombeks: tuleb tõsiselt üheksa korda mõtta ja siis üks kord otsus teha. Me oleme arutanud neid teemasid kabinetis ja teeme seda märtsi keskel edasi. Nii et see arutelu kestab.

13:32 Esimees Eiki Nestor

Hanno Pevkur, palun, esimene täpsustav küsimus!

13:32 Hanno Pevkur

Aitäh! Austatud peaminister! Ma täpsustan, et just nimelt riik loob ettevõtluskeskkonda, see keskkond, kus ettevõtjad toimetavad, on õigusruum. Jah, ettevõtlust on riigil raske arendada ja siin peaks riigil olema minimaalne roll. Riigi peamine roll peaks seisnema selles, et see keskkond oleks võimalikult liberaalne ja ettevõtjatele sobiv. Annan isegi väikese lugemissoovituse. On üks väga hea raamat "Why Nations Fail". Seal on ajaloo põhjal välja toodud, mis on riigi ülesanne ettevõtluskeskkonna kujundamisel, selleks et riigid ja rahvused ei ebaõnnestuks. Aga tulen tagasi ettevõtluskeskkonna ja selle hea käekäigu juurde: milline on teie plaan võimaliku tuluaugu lappimiseks pärast alkoholiaktsiisi ja gaasiaktsiisi üle peetavaid võimalikke kohtuvaidlusi?

13:33 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Mul on hea meel, et te eelnevale küsijale selle asja ilusasti ära selgitasite. Ma olen teiega täielikult päri. Loomulikult, ma mõtlesingi seda, et riik aitab kaasa ettevõtluskeskkonna kujundamisele, aga ju me siis rääkisime eelmise küsijaga teineteisest mööda. Kõigepealt, see diislikütuse aktsiis, mille kohta te küsisite, on ilusasti sisse arvestatud 2017. aasta eelarvesse. Alkoholiaktsiisist rääkides, ma arvan, te viitasite sellele, et kui tuleb Riigikohtu otsus, siis see võib tekitada eelarveaugu. Ma alustan sellest, miks see alkoholiaktsiisiteema on praegusele valitsusele oluline. Loomulikult on see oluline selleks, et seista rahvatervise eest, seista selle eest, et Eesti inimesed tarbiks vähem alkoholi, ja seista ka selle eest, et aktsiisi osakaal lahja ja kange alkoholi hinnas võrdsustuks.

Toon siin ühe näite. Kui me tõstame kange alkoholi aktsiisi 10%, siis see muudab lõpptoote hinna 7% kallimaks, aga kui me tõstame lahja alkoholi aktsiisi 10%, siis lõpphinda mõjutab see ainult 2%.

Õiguskantsler on juhtinud tähelepanu veel ühele asjale: tähtajaliselt fikseeritud aktsiisipoliitika ei ole mõistlik, sest igale uuele valitsusele peab jääma õigus muuta varasemate valitsuste poliitikat. Mina ütleksin, et ka uuele Riigikogule peab see võimalus jääma. Kui Riigikohtu lahend peaks andma aga

sellise tulemuse, mis tähendab väiksemat laekumist riigieelarvesse, siis valitsus selle teema loomulikult lauale tõstab, valmistab lahenduse ette ja palub Riigikogult sellele heakskiitu.

13:35 Esimees Eiki Nestor

Hanno Pevkur, teine täpsustav küsimus, palun!

13:35 Hanno Pevkur

Aitäh! Te mainisite rahvatervist. Kindlasti on rahvatervise ja alkoholi hinna vahel selge seos. Aga karm tõsiasi on muidugi see, et teie alkoholipoliitika tõttu on viinast ennast täis juua mitu korda odavam kui lahjast alkoholist. Ma saan aru, et teie, st ametisoleva valitsuse soov on panna inimesed lahja alkoholi asemel rohkem viina jooma. Sõnumina paistab see niimoodi välja, kuigi muidugi oleks hea, kui inimesed üldse alkoholi ei tarvitaks.

Ettevõtluskeskkonnast rääkides tahaks saada teada teie hinnangut veel ühe asja kohta. Te ütlesite, et tahate koostööd teha. Me oleme väga hea meelega nõus. See koostöö võiks seisneda selles, et te jätate alkoholiaktsiisi tõusu sellisel kujul ära. Te mainisite diislit, aga tegelikult oli minu küsimus gaasiaktsiisi kohta, mis on alkoholiaktsiisi analoog. Koostöövõimalus oleks ka see, kui te jätaksite ära pangamaksu. Kui pangamaks kehtestatakse, ähvardab DNB ja Nordea ühendpank oma peakontorit Tallinnasse mitte tuua.

13:36 Esimees Eiki Nestor

Mis on küsimus?

13:36 Hanno Pevkur

Ettepanek küsimuse vormis on see: millisena te seda head koostööd näete, kas te olete valmis need muudatused ära jätma?

13:37 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma alustan algusest. Teil oli nii palju väiteid, ma püüan ruttu vastata. Ma olen täielikult nõus sellega, et alkoholipoliitika ja tervise vahel on tugev seos. Ka meie näeme seda seost ja siin ma nõustun teiega täielikult. Edasi te ütlesite sellise repliigi, et praegune valitsus justkui kutsuks rahvast üles rohkem alkoholi tarbima. Vastupidi, ma kordan veel: valitsuse soov on see, et alkoholi tarbitaks vähem ja alkoholi kättesaadavus oleks Eestis halvem ning rahvatervis seeläbi paraneks. See on kogu selle poliitika eesmärk.

Te vihjasite sellele, et uus koalitsioon on otsustanud teha ettepaneku tulumaksuvaba miinimumi suurendada. Selles mõttes on teil õigus, et järgmise aasta algusest need Eesti inimesed, kes teenivad 1200 eurot või vähem ja keda on suurusjärgus 65%, võidavad. Tegelikult on neid inimesi, kes selle uue tulumaksuvabastuse süsteemi alla lähevad, umbes 88% ja see piir on 1776 eurot. Kõik need inimesed võidavad. Võib-olla tõesti, hea küsija, on teil mõte, et kui need inimesed, kes 1200 eurot või vähem palka saavad, teenivad iga kuu 64 eurot rohkem, siis nad ostavad selle eest alkoholi. Mina arvan, et nad ei osta alkoholi, vaid suurendavad parema toidukorvi abil oma sotsiaalset turvalisust. Aga valitsus ju tõstab alkoholiaktsiisi. Kui teie kartus on see, et inimesed hakkavad tulumaksuvaba miinimumi suurenemise tõttu rohkem alkoholi tarbima, siis ütlen, et vastupidi, me oleme ju teinud inimeste tervise hoidmiseks ettepaneku, et alkoholi oleks keerulisem kätte saada ja alkohol oleks kallim.

13:38 Esimees Eiki Nestor

Aivar Sõerd, palun!

13:39 Aivar Sõerd

Aitäh, esimees! Austatud peaminister! Peale seda, kui teie valitsus avalikustas oma majandusprogrammi ja surus läbi esimesed maksutõusud, olen ma kuulnud ettevõtjatelt ainult kriitikat. Ma toon ühe näite. Jaanuari lõpus ütles Tallinki juhatuse esimees Janek Stalmeister, et uue poliitilise võimu loodavas ärikeskkonnas ei ole mõeldav teha uusi investeeringuid. Ometi on see just see valdkond, mida

mõjutavad need asjad, mida te rõhutasite, näiteks majutusasutuste käibemaks või diislikütuse aktsiis. Tallinkil on ka arvestatav hotellimajandus. Kas te oskate tuua näiteks mõne börsiettevõtte või mõne suurema ettevõtte, kes arvab, et tänu teie valitsuse majanduspoliitikale ...

13:40 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, aeg on läbi!

13:40 Aivar Sõerd

... võivad nad kaaluda tegevuse laiendamist, uute töökohtade loomist ja uusi investeeringuid?

13:40 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! See on väga õigustatud küsimus. Loomulikult on siin valitsusliikmetel kohustus selgitada oma samme Riigikogu liikmetele ja ka Eesti avalikkusele. Ma alustan sellest samast turismisektorist. Kui palju need ettevõtjad rääkisid, et käibemaksu tõus lööb väga tugevasti Eesti turismisektorit. Nad palusid mitte tõsta käibemaksu 9%-lt 14%-le. Õigemini palusid nad uuel valitsuselt, et see tõus tagasi pöörataks. Seda me tegimegi. Teine asi, millest on ühe ettevõtlussektori puhul räägitud aastaid, on see, et on vaja saada siia rohkem konverentsituriste, siis oleks siin ka rohkem tarbimist, aga selleks on vaja investeerida linnahalli.

Te küsisite konkreetseid näiteid. See ei ole ainult praeguse valitsuse töö, aga ma siiski ütlen, et me oleme jätkanud tööd, mida on teinud väga paljud eelnevad valitsused ja Riigikogu koosseisud: see on seesama Eesti ühendamine Rail Balticu abil, et meil oleks parem majanduskeskkond ja me oleksime tugevamalt ühendatud. Seda suunda ja seda tööd jätkatakse. Alati ei pea kõiki asju uuesti tegema, ka eelmine valitsus või üle-eelmine valitsus ja loomulikult ka varasemad Riigikogu koosseisud on teinud ju õigeid samme. Hea küsija, see loetelu võiks olla väga pikk, aga mu aeg saab kohe täis. Üks asi võib-olla veel: laevandus- ja merendussektorisse oleks vaja luua rohkem töökohti. Teie erakonna esimees selgitas ka Taavi Rõivasele ilusasti seda ettevõtluskeskkonna aspekti. Siin on vaja luua selline ettevõtluskeskkond, et kaubalaevad tuleksid tagasi Eesti lipu alla. Need olid mõned näited.

13:42 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

4. 13:42 Kaitseväelaste ja Kaitseväge töötajate piirarv

13:42 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on kaitseminister Margus Tsahknale. Henn Põlluaas, palun!

13:42 Henn Põlluaas

Aitäh! Algatuseks tahan ma kiita ja tunnustada kaitseministrit senise väga tubli töö eest! Aga mul on küsimus, mis puudutab tegevteenistuses olevaid inimesi meie kaitsejõududes ja Kaitseliidus. Meie ülesanded kasvavad kogu aeg, tasapisi on kasvanud ka meie kaitse-eelarve. Aga meil on kehtestatud tegevteenistuses olevate isikute piirarv, ma pean eriti silmas Kaitseliitu. Olukord on jõudnud nii kaugemale, et see on meie kaitsejõudude edasise arengu piduriks. Mind lihtsalt huvitab, millised on perspektiivid. Kas on kavas suurendada tegevteenistujate arvu?

13:43 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Suur tänu heade sõnade eest, mida harva kuuleb! Aga kõigepealt ma õnnitlen kõiki naisi ja kaitseministrina õnnitlen ma eelkõige neid naisi, kes panustavad Eesti kaitseesse. See puudutab natukene ka küsimust. Neid naisi, kes osalevad Kaitseväes professionaalsete kaitseväelastena või tegutsevad vabatahtlikena, tuleb järjest rohkem juurde. Naiskodukaitse on väga võimas organisatsioon ja ka ajateenistusse ootame üha enam naisi. Üks uudis veel. Nimelt, Kaitsevägi on kindlasti üks institutsioone, kus meeste ja naiste vahel palgalõhet ei ole. Nii et Kaitsevägi on siin kõigile eeskujuks. Nüüd, hea küsija, mõned arvud. Küsimus on väga asjakohane, sest meie ülesanded kasvavad. Ma olen ära kinnitanud kaitsekulutuste järgmise nelja-aastase kava ja valitsus on kinnitanud ära järgmise kümne

aasta kaitsekava. Tõepoolest, reaalne kaitsevõimekus, mis on eesmärgiks võetud, on rahalise poolega tagatud. Väga tähtis on inimressurss. Toon mõned arvud. Praegu on tegevteenistuses 3252 tegevväelast ja meie plaan on selle aasta jooksul leida juurde veel 100 inimest, piirarv on selline. Suund on see, et aastaks 2026 tahame jõuda 3800 tegevväelaseni. Need on need eesmärgid ja need arvud vastavad meie arvestuste kohaselt ka meie vajadustele. Käesoleval aastal on meil vaja täita 100 tegevteenistuja ametikohta. See samm peaks minema 50 kaupa, aga meie ülesanded suurenevad päris hoogsalt, seda tänu liitlaste siia tulemisele.

13:45 Esimees Eiki Nestor

Henn Põlluaas, palun, esimene täpsustav küsimus!

13:45 Henn Põlluaas

Aitäh! Seda oli väga hea kuulda. Aga mind huvitab veel Kaitseväe ohvitseride osakaal Kaitseliidu malevates. See arv vajaks ilmselt suurendamist. Liikmeskond kasvab pidevalt, ka tööülesanded kasvavad pidevalt ja väga palju tööd, mille võiksid ära teha malevad ja elukutselised, muutub paratamatult vabatahtlike ülesandeks ja jääb nende teha. Paraku võtavad bürokraatia ja kõik sellised asjad teinekord motivatsiooni kõvasti maha. Kuidas Kaitseliidus need suundumused on?

13:46 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Mina kiidan teid jälle küsimuse eest. Kaitseliit on väga oluline ja naturaalne osa meie kaitsevõimest. Info korras niipalju, et praegu on Kaitseliidus 206 tegevteenistujat. Plaan on järgmiste aastate jooksul suurendada seda arvu 232-ni. Me paneme sinna tegelikult ka seda ressursi juurde. Ma olen ära kinnitanud järgmise nelja aasta rahastamiskava, kus on ette nähtud Kaitseliidule oluliselt vahendeid lisada. Viis maakaitsekompaniid on plaanis nelja aasta jooksul juurde luua. Raha, mis lisatakse varustuse parandamiseks ja võimekuse suurendamiseks, on suurusjärgus 60 miljonit eurot, mis on märkimisväärne summa. Ka Kaitseliidu toetus, mida makstakse selleks, et oleks võimalik igapäevaselt toimetada, suureneb igal aastal suurusjärgus miljon eurot ehk kokku üle nelja miljoni. Me täiesti selgelt teadvustame seda, et Kaitseliit, mis on muidugi vabatahtlik organisatsioon, kus inimesed väljendavad oma vabatahtlikku kaitsetahet ja kuhu nad panustavad eelkõige oma aega, täidab sõjaolukorras väga olulist sõjalist rolli. Selles mõttes on professionaalne koostöö ja mehitatus nii meeste kui ka naistega väga tähtis. Nii et ka rahaline pool peab järele tulema.

13:48 Esimees Eiki Nestor

Ants Laaneots, palun!

13:48 Ants Laaneots

Suur tänu, härra esimees! Lugupeetud minister! Vabariigi Valitsus on pärast riigikaitseeaduste komplekti muutmist vastutav riigikaitse ettevalmistamise ja korraldamise eest. 2013. aastal reorganiseeriti, õigemini, lammutati kaitsejõudude sõjastruktuur. Nüüd on olukord selline, et kahe Kaitseväe brigaadi taustal on Kaitseliidule sisuliselt pandud maaväe ülesanded: ta peab täielikult mehitama neli kaitseringkonda ja looma territoriaalkaitse. Kaitseringkondade staabid, mis peavad olema professionaalselt loodud juba rahuajal ning ette valmistatud nii rahu- kui ka sõjaajal juhtimiseks, praegu puuduvad, kuna Kaitseliit pole suuteline neid ohvitseride kaadri puudumise tõttu mehitama. Kas minister on teadlik kaitsejõudude juhtimissüsteemide probleemidest, eriti sõjaaja juhtimisprobleemidest? Kui on, siis mida ta kavatses selle minu arust suurima kaitseprobleemi lahendamiseks ette võtta? Ma pean silmas just personali.

13:49 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, Kaitseväes on viidud ellu reform. Mul on hea meel selle üle, et me mitte ei joonista oma võimekust – ka sõjaajal tegutsemise võimekust – paberi peale ega juhi seal vägesid, mida tegelikult olemas ei ole, vaid meil on aus pilt sellest, milline on meie tegelik võimekus ja millised on reaalsed plaanid. Seesama kümneaastane kaitsekava, mille valitsus on kinnitanud, näitab väga selgelt ära suuna, kuhupoole on vaja areneda, ja selle, kui palju me peame panustama. Väga tähtis on see, kui palju me ühiskonnana oleme tegelikult võimelised panustama. Ma tahan tänada kogu Eesti rahvast selle

eest, et meie selle aasta kaitsekulutused on 2,17% SKT-st. See on küll ka asi, mida poliitikud kasutavad siis, kui nad käivad ringi ja räägivad, kui palju on saavutatud, aga tegelikult näitab see ühiskonna kaitsetahte olemasolu, et me eraldame nii suure osa oma riigieelarvest ja SKT-st just kaitse heaks. See on väga kõva argument ka rahvusvahelisel tasandil.

Vaatame rahalist poolt. Tõepoolest, nii nelja-aastane kui ka kümneaastane kava näevad ette, et me reaalselt panustame ka teise brigaadi arendamisse. Nagu ma mainisin, nelja-aastasest kavasse on kirjutatud sisse Kaitseliidu maakaitsevõimekuse parandamine viie uue maakaitsekompanii loomise ja rahastamise teel ning ka reaalse võimekuse ja varustuse parandamine. Lõpetuseks ma ütlen, et tuleb olla aus enda vastu. Ärme joonistame paberi peale seda võimekust, mida meil ei ole, vaid teeme plaane sellele võimekusele tuginedes, mis meil on ja mida me saame sõjaolukorras reaalselt kasutada! Siis ei tule meil teha avastust, et paberi peal küll võimekus on, aga päriselus seda ei ole.

13:51 Esimees Eiki Nestor

Taavi Rõivas, palun!

13:51 Taavi Rõivas

Aitäh! Ma küsin eelmise küsimuse jätkuks. Tõepoolest, juba kolm aastat järjest on Eesti riigi kaitsekulutused olnud enam kui 2% SKT-st, need on igal aastal suurenenud. Praegu on just see aeg, kui valitsus koostab riigi eelarvestrateegiat, teeb ettevalmistusi ja peab läbirääkimisi rahandusministriga. Mul on väga lihtne küsimus: kas te saate anda Eesti avalikkusele lubaduse, et kaitsekulutused aastal 2018 ei ole mitte ainult absoluutnumbris suuremad kui aastal 2017, mis on iseenesest mõistetav, vaid et ka protsent SKT-st on suurem kui selle aasta eelarves, mille tegi veel eelmine valitsus?

13:52 Kaitseminister Margus Tsahkna

Aitäh, hea küsija! Mul on tõepoolest hea meel, et need aastatepikkused pingutused, mida ka Isamaa ja Res Publica Liit on teinud, tegemaks selgeks, et kaitsekulutused peavad olema vähemalt 2% SKT-st, on kandnud vilja ja Eesti riik on selle saavutanud. Ma kinnitan, et me seda saavutatut hoiame. Me oleme ka julgeolekupoliitika aluste dokumendis selgelt fikseerinud, et Eesti kaitsekulutused on vähemalt 2% SKT-st. Peale selle on liitlaste vastuvõtu kulud ja see oluline otsus, mille on teinud praegune valitsus ja mida varem ei tehtud, et kaitseinvesteeringute programm saab suurusjärgus 60 miljonit eurot järgmise kolme aasta jooksul.

Ma kinnitan, et ka järgmisel aastal on Eesti kaitsekulutused vähemalt 2% SKT-st. Aga et ei hakataks jälle levitada libauudiseid, ma rõhutan, et järgmise aasta prognoositud kaitsekulutused on 2,2%, mitte 2,17% SKT-st. Nii et, hea endine peaminister, tahan öelda, et selle valitsuse plaan on kaitsekulutusi järgmisel aastal reaalselt veelgi suurendada. Kaitseministrina ütlen, et meie eesmärk peaks olema veelgi suurem. Nii et järgmisel aastal ei ole kaitsekulutused mitte ainult nominaalselt suuremad, vaid need on ka protsentuaalselt suuremad kui käesoleval aastal.

13:53 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

---

5. 13:53 Tartu Agroga seotud võimalik ebaseaduslik riigiabi

13:53 Esimees Eiki Nestor

Järgmine küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Artur Talvik, palun!

13:54 Artur Talvik

Aitäh, esimees! Hea peaminister! Üks häbiväärne lugu on Eesti põllumajandusega seotud, seda nimetatakse Tartu Agro case'iks. Nimelt, aastatel 1999–2000 võeti Tähtvere vallas ära ligi 3000 hektarit maad, öeldes, et seda maad hakatakse kasutama avalikes huvides. See maa võeti inimestelt ära ja anti Tartu Agrole. 2014. aastal leidsid mitmed õiguseksperdid ja ametnikud, et on tehtud diskretsiooniviga ja

neid avalikke huviseid pole teostatud. Kas te peaministrina ütleksite mulle, mis on need avalikud huviseid, miks see riigile kuuluv maa on tänaseni Tartu Agro käes? Kas nendelt omanikelt, kellelt maa ära võeti, ei peaks ikkagi vabandust paluma? Veel parem oleks see maa tagasi anda.

13:55 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Siin sai õnnitletud naisterahvaid naistepäeva puhul, aga kui te lubate, siis mina õnnitlen kõiki Vabaerakonna liikmeid ja toetajaid. Ma nimelt lugesin uudist, et te astute vabatahtlikult Vabaerakonda. Ma loodan, et siin ei olnud arturtalviklikku vimkat, nagu mõni astuks sinna sunniviisil. Nii et jõudu teile ja soovin kõike kõige paremat!

Aga hea küll, tulen Tartu Agro juurde. Te saate ju väga hästi aru, et nendel dokumentidel on teatud juurdepääsupiirangud. Ma tean, et Vabaerakond esitas eile kirjaliku küsimuse maaeluministrile ja kindlasti maaeluminister sellele ka vastuse annab. Ma usun, et see annab ka Tartu Agro asjas selgust juurde. Ma tahan aga ühe väite ümber lükata. Selle info põhjal, mis minul on, võin öelda, et Maaeluministerium ei pea praegu läbirääkimisi rendilepingu pikendamise üle, lähtutakse sellest lepingust, mis sõlmiti 2000. aastal 25 aastaks. See on olnud üks küsimusi, mis avalikkust on huvitanud, kas praegu selliseid läbirääkimisi peetakse või mitte. Teiselt poolt on küsimus ka turuhinnas, selles, mis oli turuhind toona, aastal 2000 ühe poole arvates ja teise poole arvates. Kui teid huvitab, kas ma olen neid turuhindu kuidagi uurinud, siis ma vastan, et ma olen usaldanud Maaeluministeriumi spetsialistide arvamust.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Artur Talvik, täpsustav küsimus, palun!

13:57 Artur Talvik

Minu täpsustav küsimus on ikkagi see: mis on selle maa kasutamisel need avalikud huviseid? Kui tulla rendihinna juurde, siis teatavasti on see ka põhjus, miks Euroopa Komisjon on alustanud ebaseadusliku riigiabi järelevalve menetlust. Tartu Agro praegune rendihind on 26 eurot hektari kohta, samal ajal kui statistiline keskmine on peaaegu üheksa korda kõrgem. Veel kord: mis on need avalikud huviseid ja kas nende inimeste käest ei peaks vabandust paluma või neile maa tagasi andma?

13:57 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Selles on teil õigus, et 2014. aastal esitati Euroopa Komisjonile kaebus, mille kohaselt on maa rendile antud turuhinnast madalama hinnaga, mistõttu võib see endast kujutada ebaseaduslikku riigiabi. Euroopa Komisjon küsis 2014. ja 2015. aastal Eestilt selle kohta lisateavet. Minu teada alustas komisjon käesoleva aasta alguses, täpsemalt öeldes veebruaris, uurimismenetlust, mille käigus tuli Maaeluministeriumil esitada lisaandmeid. Maaeluministerium on need andmed Euroopa Komisjonile esitanud ning on asunud seisukohale, et tegemist ei ole ebaseadusliku riigiabiga. Ametliku uurimismenetluse lõpus teeb komisjon ühe otsuse neljast. Esiteks, tegemist ei ole abiga. Teiseks, tegemist on siseturuga kokkusobiva abiga. See oleks positiivne otsus, vähemalt ministeriumi seisukohalt. Kolmandaks, tegemist on siseturuga kokkusobiva abiga teatud tingimuste täitmise korral. See oleks tingimuslik otsus. Neljas võimalus on, et tegemist on siseturuga kokkusobimatu abiga. See oleks negatiivne otsus ministeriumi silmis. Eks see otsus tuleb ära oodata. Minu teada on nii, et Maaeluministerium koostab vastuseid komisjoni lisaküsimustele, milleks on aega täpselt üks kuu.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Aitäh, peaminister Jüri Ratas! Aitäh, riigihalduse minister Mihhail Korb! Aitäh, kaitseminister Margus Tsahkna! Infotund on lõppenud.